

nederlandse vereniging van
jonge strafrechtadvocaten

Openbaar Ministerie
College van Procureurs-Generaal
T.a.v. dhr. mr. G.W. van der Burg
Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
PER E-MAIL: g.van.der.burg@om.nl

*Nederlandse Vereniging van
Strafrechtadvocaten*

Weteringschans 108A
1017 XS Amsterdam
T: +31 (0)20 523 76 67
E: info@nvsa.nl
www.nvsa.nl

en

Openbaar Ministerie
Landelijk Parket
T.a.v. dhr. mr. J.J.A. Lucas
Postbus 779
1000 AT Amsterdam
PER E-MAIL: j.j.a.lucas@om.nl

*Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafrechtadvocaten*

Admiraal de Ruijterweg 268-H
1055 MR Amsterdam
T: +31(0)20 244 03 78
E: info@nvjsa.nl
www.nvjsa.nl

Den Haag, 25 januari 2022

Betreft: Handleiding omgang met (potentiële) geheimhoudersinformatie

Geachte heer Van der Burg, Geachte heer Lucas,

Op zaterdag 15 januari jl. publiceerden diverse media over het kort geding van advocaten verbonden aan het advocatenkantoor Stibbe tegen de Staat der Nederlanden over inbreuken op het verschoningsrecht door het Openbaar Ministerie (OM) en de FIOD. Zowel de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) als de Nederlandse Vereniging van Jonge Strafrechtadvocaten (NVJSA) heeft inmiddels aangekondigd zich bij dit kort geding aan te sluiten.

Uit de stukken die aan het kort geding ten grondslag liggen komt het beeld naar voren van een werkwijze binnen het OM en de FIOD die ernstig inbreuk maakt op het advocatuurlijke verschoningsrecht. Zo komt onder andere naar voren dat in gevallen waarin tussenkomst van een rechter op grond van art. 98 Sv is vereist, die tussenkomst kan worden omzeild door mailcorrespondentie te vorderen van het bedrijf dat de e-mailserver van een cliënt host op grond van art. 126ng/ug Sv. Het OM en de FIOD menen kennelijk dat men in dat geval zelf, zonder tussenkomst van de verschoningsgerechtigden en zonder rechterlijke toets, een inhoudelijk oordeel mag vellen omtrent de vraag of het verschoningsrecht ten aanzien van (onderdelen van) die mailcorrespondentie geldt.

Ook lijkt onzorgvuldig met geheimhoudersstukken te worden omgegaan. Zo blijken gegevens, zoals e-mails, die onder het verschoningsrecht vallen, niet te worden vernietigd, maar te worden bewaard op servers van de FIOD. Uit de stukken blijkt zelfs dat in e-mails waarvan reeds eerder was geoordeeld dat deze onder het verschoningsrecht vielen, door opsporingsambtenaren (gericht) is gezocht met zoektermen, onder meer ten behoeve van andere strafrechtelijke onderzoeken dan die waarin het beslag plaatsvond.

Het verschoningsrecht is een fundamenteel beginsel dat het maatschappelijk belang in een rechtsstaat dient. Elke rechtzoekende moet erop kunnen vertrouwen dat wat hij of zij toevertrouwt aan een advocaat ten behoeve van diens bijstand en advies vertrouwelijk is en blijft, ongeacht of dit per e-mail, telefoon of in persoon wordt gedeeld. Het in volstreekte vertrouwelijkheid kunnen bespreken van de kwestie waarin de rechtzoekende bijstand of advies zoekt, is een elementaire voorwaarde voor het kunnen vervullen van de rol van (strafrecht)advocaat.

Handleiding

Het OM en de FIOD hebben zich in dit verband beroepen op een interne werkwijze; een handleiding voor omgang met (potentiële) geheimhouderinformatie die met behulp van bijzondere opsporingsbevoegdheden in beslag wordt genomen. Deze interne werkwijze is volgens het OM vastgelegd in een Handleiding, ook wel aangeduid als 'Protocol Geheimhouders'.

Middels een zogenoemde Wob-procedure is een grotendeels zwartgelakte versie van deze Handleiding inmiddels openbaar geworden.¹ Uit de informatie die openbaar is gemaakt, waaronder de stroomschema's die kennelijk bij de Handleiding horen, volgt een beeld van de wijze waarop het OM en de FIOD omgaan met (potentieel) geprivilegieerde advocaat-cliënt correspondentie. Blijkens de geopenbaarde schema's mogen zogenaamde 'geheimhoudersfunctionarissen' van de FIOD en het OM kennis nemen van de inhoud van e-mails van en aan advocaten. Zij hoeven daarbij niet de betreffende advocaat te consulteren, noch de rechter-commissaris of de Deken te betrekken, maar beslissen zelfstandig of het verschoningsrecht op de e-mail van toepassing is. Als zij menen dat dat niet het geval is, mogen zij de e-mail vrijgeven aan het opsporingsteam.

De NVSA en NVJSA achten het voorgaande zorgelijk en eigenlijk onvoorstelbaar. Het is, naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad, immers niet aan het OM of opsporingsinstanties om te bepalen of het verschoningsrecht van

---

¹ Raadpleegbaar via

<https://static1.squarespace.com/static/574ed613b654f9622c9dbf0e/t/61eab5f4a2bb9e19e959d120/1642771983199/Handleiding+verwerking+geheimhoudersinformatie+aangetroffen+in+inbeslaggenomen+voorwerpen+en+in+digi.PDF>

toepassing is. Dat oordeel komt in eerste instantie aan de verschoningsgerechtigde zelf toe. Alleen in uitzonderingsgevallen en uitsluitend voor zover dat noodzakelijk is voor de beoordeling van het beroep op het verschoningsrecht, mag een *rechter* kennis nemen van de inhoud van e-mails, bij voorkeur gepaard gaand met raadpleging van een gezaghebbend vertegenwoordiger van de beroepsgroep in kwestie (bijvoorbeeld de Deken).

Verzoek

Gezien het vorenstaande verzoeken wij u voornoemde Handleiding in haar geheel openbaar te maken, althans deze in ieder geval aan de NVSA en NVJSA te verstrekken, zonder (deels) zwartgelakte passages. Dit verzoek ziet zowel op de Handleiding, als op eventuele vorige en toekomstige (in voorbereiding zijnde) versies daarvan, alsmede op mogelijke bijlagen daarbij.

Met de openbaarmaking van deze Handleiding (aan ons) wordt de werkwijze van het OM en de opsporingsdiensten ten aanzien van potentiële geheimhouderinformatie (voor ons) controleerbaar en toetsbaar. Op dit moment is deze werkwijze, los van de zorgelijke informatie die inmiddels naar buiten is gekomen, ontoegankelijk en onvoorzienbaar, terwijl ons verschoningsrecht als strafrechtadvocaten in dezen in het geding is. Kort gezegd lijkt de Handleiding een bom te leggen onder de vertrouwelijkheid van de correspondentie die (onder anderen) wij met onze cliënten voeren, en de vrees te rechtvaardigen dat het vertrouwelijke karakter van informatie die wij met onze cliënten delen in het kader van onze advisering en bijstand – in procedures waarin juist het OM en opsporingsdiensten als opponent plegen op te treden – door het OM en opsporingsdiensten niet wordt gerespecteerd. Wij hopen dat de volledige versie van de Handleiding deze vrees weerspreekt, reden waarom wij graag van het gehele document willen kennisnemen en het daarin gestelde willen kunnen toetsen aan de ter zake geldende normen. Gelet op de inhoud van de geopenbaarde delen daarvan gaan wij vooralsnog echter van het tegendeel uit en willen ons tegen deze zorgelijke praktijk kunnen verzetten.

Voeging in kort geding

De NVSA en NVJSA zullen zich voegen in het kort geding tussen (advocaten verbonden aan) Stibbe en de Staat der Nederlanden, voor wat betreft de vordering van Stibbe aangaande een rechterlijk bevel tot eerbiediging van het verschoningsrecht, een verbod tot kennisneming van mogelijk geprivilegieerde informatie en een bevel tot deugdelijk vernietigen van geprivilegieerde informatie, alsmede de vordering van een rechterlijk bevel tot staking van het gebruik van de geheime interne werkwijze en tot staking van het gebruik van 'geheimhoudersambtenaren' en 'geheimhoudersofficieren', zoals nader uiteengezet in de (concept-)kortgedingdagvaarding. De NVSA en NVJSA zullen deze vorderingen handhaven indien de Staat niet binnen twee weken na dagtekening van deze brief schriftelijk, onvoorwaardelijk en

in het openbaar heeft bevestigd te voldoen en te zullen blijven voldoen aan ieder van deze vorderingen. Hetzelfde geldt indien niet binnen dezelfde termijn wordt voldaan aan de vordering tot afgifte en openbaarmaking (aan ons) van alle versies van de Handleiding.

Wij zien uw reacties met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Thijs Kelder en Geertjan van Oosten,
waarnemend voorzitters NVSA

nld

Tosca Urbanus,
voorzitter NVJSA